

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Christus is daarboven een staande Christus (2)

”En hij zeide: Ziet, ik zie de hemelen geopend, en de Zoon des mensen, staande ter rechterhand Gods”.

Handelingen 7 : 56.

Stefanus ziet de Zoon des mensen staande ter rechterhand Gods. U zou kunnen vragen: heeft Stefanus dat wel goed gezien? Immers het klopt niet met onze belijdenis. Elke zondag in de tweede dienst belijden we toch zittende ter rechterhand Gods des almachtigen Vaders. 't Is maar één woord verschil. Echter er is heel wat onderscheid tussen staan en zitten. 't Staat er toch heel nadrukkelijk, en dat tot twee keer. Wat Stefanus ziet dat zegt hij ook. Ten aanhore van heel het Sanhedrin zegt hij wat hij ziet: ik zie de hemel geopend en de Zoon des mensen staande ter rechterhand Gods.

Allereerst wil ik erop wijzen dat in dit spreken tot het sanhedrin iets opmerkelijks is. 't Was nog niet zo lang geleden dat een Ander voor datzelfde sanhedrin ongeveer dezelfde woorden sprak. Ik bedoel de Heere Jezus. Hij sprak daar: "van nu aan zal de Zoon des mensen gezeten zijn aan de rechterhand der kracht Gods". 't Is toch wonderlijk dat nu Stefanus dit getuigenis van Jezus geeft dat Hij daar is aan de rechterhand van God ondanks de uitwerping en de kruisiging van Jezus. De leden van het sanhedrin krijgen getuigenis dat Hij waarlijk is opgestaan, dat Hij leeft. "Ziet, ik zie", zegt Stefanus. Sterker kan het al niet. 't Is geen wonder dat die eerwaarde heren nu gaan schreeuwen, en dat ze de vingers in de oren stoppen. Juist dat willen ze niet horen. Juist dat doet de haat op een kookpunt komen. In hun woede vallen ze als één man op Stefanus aan.

Neem nu niet te spoedig stenen op om ze te werpen op de geestelijke leidlieden van Israël. Zijn wij van nature anders? Zijn wij van nature ook geen vlees waarvan het bedenken is vijandschap tegen God en tegen de Christus? Moet de Heilige Geest ons niet te sterk worden opdat de wapens van onze vijandschap ons uit de handen vallen en het een buigen en bukken wordt voor de Christus? 't Is een wonder van het almachtige werk van de Heilige Geest als die Christus ons noodzakelijk en gepast en dierbaar wordt. Toch blijft er dat opmerkelijk verschil van zitten en staan. Een van de psalmen zegt: "De Heere heeft tot Mijne Heere gesproken: zit aan Mijn rechterhand totdat ik Uw vijanden gesteld zal hebben tot een voetbank Uwer voeten". Die profetie is op de hemelvaartsdag vervuld. God heeft Hem de ereplaats gegeven. Omdat Hij Zich zo diep vernederd had, daarom heeft God Hem zo uitermate verhoogd. Hij is de zittende ter rechterhand Gods.

Evenwel als Stefanus Hem staande ziet ter rechterhand van God dan is dat ook waar. Stefanus heeft goed gezien. 't Is niet alleen de zittende Christus, maar 't is ook de staande Christus.

Het woord "staande" heeft duratieve betekenis. Dat wil zeggen: Hij staat voortdurend.

Hij is niet slechts even gaan staan, neen, Hij is de Staande. Elke dag, van moment tot moment, heel de Nieuwtestamentische bedeling, tot de dag van Zijn wederkomst.

Dit brengt ons tot de vraag: wat betekent dit nu? Dat dit niet zonder betekenis is, blijkt uit het feit dat de eerste Auteur van de Bijbel 't heeft gewild dat het zo door Lukas werd opgeschreven.

Ik zal trachten u de betekenis van dit staan duidelijk te maken. De eerste betekenis is dat de ten hemel gevaren Christus niet ongeïnteresseerd is ten opzichte van hen hier beneden die Hij voor de dure prijs van Zijn bloed gekocht heeft. O, ik weet hoe Gods kind Hem beschuldigen kan van interesseloosheid. De vraag kan het hart doorpriemen: zou er wel wetenschap zijn bij de Allerhoogste? Hoe kan het soms lijken alsof de hemel geen belangstelling heeft voor de moeiten, voor het lijden, voor de benauwdheid van Gods kind. Maar dat is schijn. Er is een staande Christus! Mag ik dat met een voorbeeld duidelijk maken? Ik denk aan een wedstrijd in een stadion. Soms zie je de toeschouwers op de tribune staan. Als er een hoogtepunt in de wedstrijd is dan gaat men als vanzelf staan. Dat staan wil zeggen: ze zijn erbij betrokken, 't laat ze niet koud en onbewogen wie er zal winnen. Nu, hier hebt u de eerste betekenis van het staan van de Christus. Zult u eraan denken zelfs in de grootste smarten dat Hij de staande Christus is. Het laat Hem niet koud en onbewogen hoe het hier beneden de Zijnen vergaat. Verder nog. Die sportenthousiasten als ze vanwege spanning gaan staan, houden hun mond niet. Ze roepen hun favoriete club toe. Ze moedigen aan. Zo ook die staande Christus: Hij roept vanuit de hemel toe: houd aan, grijp moed; wees getrouw tot in de dood, en Ik zal u geven de kroon der overwinning.

Toch heb ik nog niet de helft van de betekenis van de staande Christus gezegd. Ik zal het verder proberen. Dan denk ik aan dat verhaal uit het boek van Bunyan. Het is kort nadat christen de enge poort is doorgegaan dat hij komt in het huis van uitlegger. Daar in dat huis ziet christen een vuur branden, een vuur tegen een wand. Naast dat vuur staat een man die de ene kruik water na de ander in het vuur werpt. Wonderlijk, het vuur zou moeten uitgaan bij zoveel water dat er over heen gegoten wordt. Christen is verbaasd. Hij vraagt uitlegger om het hem duidelijk te maken. Uitlegger zegt dan: dat vuur is het genadewerk Gods in het hart van een mens. Die man die er naast staat is satan, die met inspanning van alle krachten dat vuur tracht te blussen. Hij doet niet anders dan water in dat vuur werpen om het geblust te krijgen. Christen is nog meer verbaasd. Vanuit die verbazing vraagt hij hoe het dan komt dat het vuur niet geblust wordt. Dan neemt uitlegger hem mee achter de wand, en daar ziet christen een andere man staan, die de ene kruik olie na de andere in het vuur werpt. Uitlegger vertelt christen dat die Man Christus is Die achter de wand, dus verborgen niet anders doet dan olie in het vuur werpen. Dat is het geheim dat het vuur niet geblust wordt, dat het vuur blijft branden. Zie hier wat het betekent dat Christus een staande Christus is. Hij ontsteekt het vuur en Hij houdt het brandend. Zou Hij niet de

staande Christus zijn, gewis elk vuur dat Hij ontstoken heeft, zou ten spoedigste gedoofd zijn.

Kijk nu eens naar Stefanus. Ze werpen hem de stad uit. Daar gaan ze door de Schaapspoort. En daar waar nu de Stefanuskerk staat, wordt hij gestenigd. Als de eerste stenen aankomen dan valt hij op de knieën en roept tot die staande Christus: Heere Jezus, ontvang mijn geest. En zijn laatste woorden met grote stem zijn: Heere, reken hun deze zonde niet toe! Als vanzelf denkt u nu aan de eerste kruiswoorden van de Heere Jezus: Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen. Stefanus is het beeld van Christus gelijkgemaakt.

Kwam daar nu iets van Stefanus bij? O neen, zelfs geen nagelschrapel. Stefanus was net als wij: zwak van moed en klein van krachten. Wat was het geheim van staande blijven, van niet bezwijken? Wel, die Christus achter de wand, die staande Christus!

't Gaat hier niet om Stefanus. Jezus Christus staat hier centraal. Hij openbaart Zich hier door Zijn Woord als de staande Christus, Die Zijn werk afmaakt, volkomen. U zegt: maar die staande Christus kon 't kennelijk toch niet voorkomen dat Stefanus de marteldood stierf. Maar dan denkt u helemaal verkeerd. Werd Simon Petrus niet tot tweekeer door deze Christus verlost uit de hand van zijn vijanden. Waarom hier dan niet? Omdat Gods genadewerk aan Stefanus af was. Hij was het beeld van Christus gelijk gemaakt. Toen was het Gods tijd om hem thuis te halen. Neen, die Stefanus stierf niet. Dat geschiedde met Ananias en Saffira, met Herodes en zovele anderen. Dat geschiedt met een ieder die niet door genade alleen van vijand tot beminnaar van de Heere wordt. Voor Gods kind is het ontslapen.

Stefanus ging vanwege die staande Christus op tot Gods altaren, tot God, zijn God, de bron van vreugd, Die hem na kortstondig ongeneugt eindeloos verheugt.

Wat een troost, kind van God, die staande Christus. Wat een troost Hem als de staande Christus nu te zien. De zaligheid ligt vast in die staande Christus. Wat een troost indien ge uzelf als zwak leert kennen. Wat een troost temidden van verdrukking en benauwing, van lijden en tranen.

Is er nog een woord voor een onbekeerd mens? Ja zeker. Daar in die kring om Stefanus stond ook Saulus van Tarsen. Neen, hij zelf heeft geen stenen opgenomen en geworpen. Hij was nog maar een jongeling. Maar hij heeft de jassen van degenen die zouden stenigen afgenomen, opdat ze met des te meer kracht stenen zouden kunnen werpen. Saulus van Tarsen verblijdde zich zeer over de steniging van Stefanus. Hoe heeft de staande Christus dat laatste gebed van de gestenigdwordende Stefanus gehoord en verhoord. O die staande Paulus viel door die staande Christus terneer op de weg naar Damaskus. Daarom mag er hoop en verwachting zijn ook voor u!

Om uws levenswil roep tot die staande Christus!

Ds. v. Z.

Van de administratie

Voor de school in Dundas ontvingen we uit Zaamslag de

opbrengst van een collecte groot f 461,30. Aan giften voor ons blad werd f 137,50 ontvangen, terwijl 4 nieuwe abonnees konden worden genoteerd. Voor dit alles hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. Boeken van de Administratie over 1985.

We kunnen mededelen, dat deze in goede orde bevonden zijn. Br. Beukers verzorgt met zijn echtgenote als bijstand de hele administratie, ook de financiële. Daar is heel wat werk aan verbonden, maar dat gebeurt met liefde en accuraat. Een woord van waardering is wel op z'n plaats. We hebben het jaar 1985 kunnen afsluiten zonder verlies. Er was wel een tekort geraamd. Maar op allerlei wijze kwam er geld binnen: giften, collecten op ontmoetingsdagen, bijzondere bijdragen, ook nog een legaat, zodat alle financiële zorgen werden weggenomen. Ook hierin mogen we de goede hand des Heeren wel opmerken.

2. Ontmoetingsdag. Hebt u de datum en verdere gegevens al genoteerd? Zo neen, dan kunt u ze hier nog eens lezen. De ontmoetingsdag te Kampen zal D.V. worden gehouden op zaterdag 30 augustus a.s. en wel in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente aan de 2e Ebbingestraat. Dat gebouw is weer ter beschikking, waarvoor we wel dankbaar mogen zijn. Het is door grootte, ligging enz. juist goed voor ons doel geschikt, vooral nu er ook een verenigingsgebouw is waar de bezoekers tijdens de pauze kunnen vertoeven.

De morgensamenkomst zal aanvangen om 10.30 uur. Daarin hopen te spreken de predikanten Blom, Slagboom en Van Heteren. Daarna is er pauze tot 2 uur. In de middagsamenkomst zullen spreken de predikanten R. Kok, Van der Meij en Van der Ent. De sluiting zal om ongeveer 4 uur zijn.

Er zal een boekentafel zijn. Ook zal er koffie enz. te verkrijgen zijn.

3. School voor Dundas en Hamilton. Ik ontvang weer een gift per bank en wel een gift van f 50,- van mev. B.M. Hartelijk dank.

4. Staande blijven? Niet zonder wapenrusting! Ds. Van der Meij heeft nog niet zo lang geleden een referaat gehouden voor de Van Lodensteinscholengemeenschap te Amersfoort en wel eerst voor de leerlingen van het Athenéum en later voor de leerlingen van de HAVO, die de school zouden verlaten.

De titel van het referaat was, zoals hierboven staat. Dat zegt al een en ander over de inhoud. Ook onder ons zijn er velen die gaan studeren en op kamers gaan wonen. Zulke en ook andere jongelui kunnen hun winst doen met wat Ds. Van der Meij hier zegt. Het referaat is improviserend uitgesproken. Het is dus geen schrijf-, maar spreektaal die men hier beluistert. Dat is m.i. een voordeel. Dat verhoogt de levendigheid en de ernst. Het is goed dat ook ouderen hiervan kennis nemen. Laten we op een rechte wijze met onze jeugd, ook met onze studerende jeugd meeleven.

In dit nummer vindt men het eerste gedeelte van het referaat.

5. Vacantie. In verband met de vacantie, ook ter drukkerij, zal er D.V. op donderdag 24 juli a.s. geen nummer van ons blad verschijnen. B.

Uit het land van de Bijbel 59.

C. HET KRIJGSWEZEN (5).

b. De delen van de geestelijke "wapenrusting" (vervolg).

Na een kort overzicht te hebben gegeven over verschillende delen van de wapenrusting Gods, willen wij nu deze delen afzonderlijk nader bezien.

En dat betreft allereerst: "DE GORDEL DER WAARHEID".

Eén van de voornaamste trefpunten, waarop het Rijk der duisternis zijn felle aanvallen richt, dat is wel de "waarheid", die in GODS WOORD verklaard ligt. Dat heeft Christus Zelf getuigd, zoals we lezen in Joh. 17 vs. 17b: "Uw Woord is de waarheid".

Satan bestrijdt Gods Woord en alzo de "waarheid" op twee manieren en wel door geweld,

door "vervolgingen" en door "doving van het licht der waarheid", de "dwaalleer". Dat lezen we in I Joh. 4 vs. 4c: "Hieruit kennen wij de geest der waarheid en de geest der dwaling". En in 2 Thess. 2 vs. 11, waar we lezen: "En daarom zal God hen zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven". En dat doet de Heere, wanneer de mens zich helemaal overgeeft in de "verharding". O, dat we toch daarvoor bang zijn en de Heere smeken om "bewaring" hiervan! Maar bovenal om "ingezet" te worden, ingeplant in de "waarheid", en te leven uit de waarheid, ja, vast te staan in de waarheid en te ervaren: "En de waarheid zal u vrijmaken". (Joh. 8 : 32b).

Wij willen nu een en ander schrijven over:

- a. de betekenis,
- b. het belang,
- c. het doel van de "gordel der waarheid".

Wat de "kiel" voor het schip is, dat is de "gordel" voor de strijder. Zij geeft hem de nodige krachten en steun in zijn lendenen tot de strijd. (Job 40 : 11).

Van de Messias schrijft Jesaja in hoofdstuk 11 vs. 5: "Want gerechtigheid zal de gordel Zijner lendenen zijn, ook zal de waarheid de gordel Zijner lendenen zijn".

De "lendenen" van de mens wijzen op zijn kracht. We zien wel eens iemand of we doen het ook wel eens zelf: de hand op zijn lendenen leggen.

De gordel van de strijder diende tevens om de andere delen op de juiste plaats te houden en die vastheid te geven.

"Zich omgorden" tot de strijd wilde dus zeggen: bekwaamelijk toegerust worden tot de strijd.

Welnu, is dat niet een treffend beeld van de "geestelijke strijder"? Staat hij zo niet vast? Neen, niet in zichzelf, maar alleen met de kracht van de leer der waarheid van Gods Woord! Alleen met zijn verstand? Neen, dan moet het "verduisterd" verstand worden verlicht door de Heilige Geest, want dan krijgt men "verstand van God en Goddelijke zaken".

Want dat heeft die "geestelijke strijder" nodig, namelijk het rechte inzicht in Gods Woord!

Maar, dan komt het ook ten zeerste aan op de beleving van *waarheid des harten*, zoals we lezen in psalm 51 vs. 8a: "Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste".

Die ware kennis hebben wij verloren door onze val in Adam. Ons verstand is "verduisterd". We hebben "de waarheid Gods in ongerechtigheid ten onder gehouden". (Rom. 1 : 18b).

Maar wanneer het verstand wordt verlicht door de Heilige Geest in de wedergeboorte, dan krijgt men licht, onderwijs in de weg der zaligheid, dan worden ook de harten brandend gemaakt om de Heere recht te kennen, te vrezen en te dienen. Ja, dan gaan de genegenheden van het hart uit om in Zijn wegen te wandelen, ja, voor Hem te strijden! Ook van u, gel. lezer(es)?

Is 't ook uw bedē geworden:

"Laat d' oprechtheid meer en meer met de vroomheid mij behoēn".

Dr.

v.L.

De merktekenen der christenen 10.

In de brieven van Paulus komen we veel tegen het woord 'vlees'. In dat gebruikte woord wordt een ontzaggelijke werkelijkheid aangegeven. We worden op een werkelijkheid gewezen, die er in het paradijs niet was, maar in en door de val gekomen is. De door God geschapen mens is een mens naar het vlees geworden. En dat niet alleen broos, vergankelijk, sterfelijk, maar ook zondig. Vleselijk. Dat betekent, de mens handelt naar de gezindheid van het vlees. Zijn instelling, zijn denken en doen worden door het vlees bepaald. En dat vlees wil God niet gehoorzamen, het onderwerpt zich de wet van God niet. Het vlees, de zonde en haar macht over de mens zijn gericht op de vijandschap tegen God. Vandaar dat Paulus schrijft: "die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen". God de Heere kan geen behagen hebben in overtreders van Zijn wet, in

mensen die Zijn heilige inzettingen vertrappen en in vijandschap tegen God leven. Nu wordt die vijandschap, die vleselijke macht gevoed door de werkingen van de overste van deze wereld. Wat kan deze niets ontziende bondgenoot van het vlees de zondige natuur prikkelen, de geest vergiftigen, de verbeelding bezoedelen en kwade begeerlijkheden verwekken.

In samenwerking met satan en wereld wordt de zonde als een aanlokkelijk goed voorgesteld. Het genot ervan wordt in woord en geschrift voorgehouden. Verzwegen en bedekt wordt het gevolg van het genot en het einde ervan. Tot dat einde te komen is het oogmerk van het vlees. Het vlees heeft daarom ook een eigen doelstelling en dat is de dood. Het vlees wil bereiken de dood, de eeuwige dood en daarin komt uit vijandschap tegen God. Vandaar dat we in Romeinen 8 lezen: "en het bedenken des vleses is vijandschap tegen God".

Nu wordt in datzelfde hoofdstuk ook aangegeven het leven, het wandelen naar het vlees. Naar het vlees leven is dan leven naar het schema en de structuur van het kwaad, dat is vijandelijk leven tegen God. En dat leven naar het vlees kan niet verborgen blijven. In Galaten 5 lezen we: "de werken des vleses nu zijn openbaar; welke zijn overspel, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid, afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen en dergelijke, d.w.z. dingen aan deze gelijk. Welk een lijst wordt hier door Paulus gegeven. Een lijst van zondige werken, die nu niet verouderd of verdwenen zijn. De zonde verouderd niet. De zonde wordt niet zwakker. De zonde breekt niet af. De heerschappij van de begeerlijkheid des vleses wordt steeds zichtbaar in haar zondige werken. En in de laatste periode van de wereld zal dit nog sterker worden. Immers in die periode wordt de wetteloosheid getoleerd en gepropageerd en zelfs gestimuleerd.

Nu, wij zitten midden in die periode. Hebben wij daar een oog voor? Vrezen we ervoor? Want zij werkt als een vloedgolf, als een krachtige stroom, die niet te stuiten, noch te breken is. Hoe sterk geeft Paulus dit aan in Galaten 5: "want het begeert tegen de Geest en de Geest tegen het vlees en deze staan tegen elkander". Het vlees is een sterke tegenstander van Gods Geest. Het vlees verzet zich tegen de Geest. Bestrijdt de Geest. Het vlees kan de heerschappij van de Geest niet gedogen. Het vlees wil terrein behouden, stelt alles in het werk om het verloren, prijsgegeven terrein terug te winnen. Het vlees eist alleenrecht voor zich op en zal nimmer komen tot overgave. Tot een oprechte gezindheid jegens God de Heere komt het nimmer.

Wie nu wedergeboren wordt krijgt last van zijn vlees, van zijn vleselijk bestaan. Wordt er onder verbroken, dat het vlees zich de wet van God niet onderwerpt. Men gaat zien, inzien en daarom belijden, dat men vleselijk is, verkocht onder de zonde en daarom het rechtvaardig oordeel van God verdient. Welk een smart geeft het, wanneer verstaan wordt, dat er in het vlees niets is, wat strekt tot eer van de Heere. Komt er droefheid over de gezindheid van het vlees, krijgt men last van het vlees, men gaat ook kennen en bemerken de tegenkanting van het vlees. Het vlees begeert tegen de Geest. Het vlees probeert de werkingen van de Geest in het hart en leven uit te blussen en te verstikken. Het vlees wil elke heilige aandoening onderdrukken. De doorwerking van de Godsvreze wordt tegengewerkt. Welk een aanvallen worden niet gepleegd op het tere gebedsleven. Het vlees is er en werkt wanneer de gemeenschap met de Heere gezocht wordt. Wat kan men tijdens het bidden overvallen worden door zondige gedachten. Welke ingevingen zijn er niet tijdens het luisteren naar het Woord. Het vlees wil bijzonder in de kerk het leven overspoelen. Dan met dit de Heere. Een karikatuurbeeld. Een eenzijdig Gods Beeld. Hoe probeert het vlees het ongeloof te voeden, het hart te verleiden. Welk een vleselijke gedachten kunnen in het leven worden geworpen. Hoe sterk is het vlees. Hoe machtig. Maar, wie het weet, het bemerkt,

het ondervindt, wordt door de Geest niet beschaamd. De Geest laat nimmer alleen. De Geest begeert tegen het vlees. Wat doet de Geest niet in het hart, wat gebeurt er niet in het leven. De Heilige Geest wekt een heilige haat tegen de zonde, zodat er een innerlijke afkeer komt. En dat doet de Geest steeds. Keer op keer. De Heilige Geest schrijft die wet op de tafel van het hart. De Heilige Geest geeft lust in hetgeen de Heere welbehagelijk is, zodat er een vermaak komt in de wet van God naar de inwendige mens. De Heilige Geest neemt uit de volheid der genade, die in Christus is, kracht en geeft die om te strijden tegen het vlees. Door de Geest wordt het vlees gekruisigd met haar bewegingen en begeerlijkheden. Het vlees moet aan de kruispaal, het moet sterven en begraven worden. Mijn vlees aan het kruis. Mijn oude mens, mijn zondige begeerten en daden, mijn ik aan het kruis en sterven de kruisdood. De dood n.l. de kruisdood voltrekt zich langzaam en hoe verzet zich het vlees daartegen. Hoe rukt het vlees niet om van de paal te komen. En soms lijkt het in het leven van Gods kinderen dat het vlees van het kruis is gekomen. Hoe krachtig kan het vlees zich doen gelden. Hoe veelzijdig. Maar het wordt gezien en bemerkt, tot eer en roem van de Heere, dat de boze lusten van het vlees niet meer regeren. Ze hebben het regeerbeleid niet meer in handen. Ze hebben het niet meer voor het zeggen. Ze gebieden uiteindelijk niet meer wat ik doen of laten moet. De Geest van Christus heeft zeggenschap, heeft heerschappij. Dat laat de Geest bemerken in de strijd tegen het vlees, maar ook in het hartelijk verzet tegen het vlees. De Geest laat het bemerken in het bidden met onuitsprekelijke verzuchtingen, in het voortdurend vragen van het hart: "regeer ons door Uw Woord en Geest, dat wij ons hoe langer hoe meer aan U onderwerpen".

En eenmaal aan het eind van de reis, houdt de strijd op, dan wordt het vlees voor altoos vernietigd. De oude mens zal niet meer zijn en het leven des Geestes, het leven van de nieuwe mens zal volkomen zijn. Ter waarschuwing zij het ons gezegd: "wie niet kent de bestrijding van het vlees en de strijd tegen het vlees, het kruisigen en het sterven van het vlees, zal vanaf het doodsuur gaan kennen de eeuwige dood. Dat is het bewust leven met het vlees tot in eeuwigheid onder het ongenoegen Gods. Wie weet heeft van strijd, van kruisiging en sterven, zal niet sterven wanneer het sterven komt, maar gaat leven en dat in de eeuwige gunst van God. Want er staat geschreven: "eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen".

Ds. M.C. Tanis.

Laus Deo 20.

Lessen uit Genève

De drie maskers van Sabellius.

Hoe nauwkeurig en voorzichtig de christelijke kerk haar belijdenis heeft te formuleren, blijkt ook uit het voorbeeld van Sabellius. Afkomstig uit Noord-Afrika treffen wij hem ±220 na Chr. aan in de gemeente van Rome. Hij noemde Jezus de verschijning van de enige God. Hij erkende te geloven in de Vader, God, de Zoon God, en de Geest God. Dat klonk aanvankelijk wel aannemelijk. Bij nadere confrontatie met deze Sabellius echter bleek hij voor zijn spreekwijze de volgende verklaring te hebben: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest zijn niet meer dan drie namen of drie 'maskers' van het éne Goddelijke wezen. Hij onderscheidde dus wel tussen drie namen maar niet tussen drie Personen in het éne Goddelijke Wezen. Eigenlijk bestond er voor hem maar één Goddelijk Persoon, die nu eens het 'masker' van Vader, dan weer van de Zoon en de Geest draagt. Sabellius wilde dus wel belijden, dat God in Christus was, maar niet dat Christus, als de Zoon van God, ook een zelfstandig Goddelijk Persoon was in het Goddelijk Wezen náást en mét de Personen van de Vader en de Geest. Het onderscheid tussen de Persoon van de Vader en de Persoon van de Zoon wiste hij zodoende uit. Het kwam er eigenlijk op neer dat men net zo goed kon zeggen dat de Vader geleden heeft op Golgotha.

Al gebruikte Sabellius bekende klanken, in werkelijkheid stootte hij zich aan het Bijbelse mysterie van de Godheid van de Zoon. Niet ten onrechte werd hij dan ook door de romeinse bisschop Callixtus door de christelijke ban uit de gemeente gestoten. Steeds heeft het menselijk verstand zich geërgerd aan de Waarheid die voor hem niet te doorgronden is. Maar steeds weer opnieuw heeft God ook mensen verwekt die met het risico veracht en bespot te worden, eerbiedig leorden luisteren naar de Bijbelse verkondiging van de éne God en de drie Personen. Of zoals Calvin het zelf formuleert: "dat in der waarheid in de ene God bestaat een drie-ënicheid van Personen". Genade leert luisterend leven. Zij doet kinderlijk belijden: als ik dit wonder vatten wil, staat mijn verstand vol eerbied stil.

Christus in het Oude Testament

In hoofdstuk 1 van zijn eerste brief schrijft de apostel Paulus dat de Geest van Christus in de profeten was. Die Geest getuigde dus al onder het Oude Testament van het lijden dat op Christus komen zou en de heerlijkheid daarna volgde. Het was de Geest van het éeuwige Woord, voordat Het Zich openbaarde in het vlees. Zo was bij de schepping van de wereld dit Woord al "tussenschakel". Kenmerkend voor het scheppen Gods in Gen. 1 is Zijn spreken, Zijn Woord waardoor hij alle dingen in het bestaan roept. En God zéide: daar zij licht en daar werd licht. En God zéide: daar zij een uitspannel. En God zéide: dat de wateren van onder de hemel in een plaats vergaderd worden. Bij een eerste oogopslag zou men zeggen: God geeft alleen maar een bevel. Maar er zit meer achter: "De apostelen zijn betere uitleggers: die zeggen (Hebr. 1 : 2) dat door de Zoon de wereld is geschapen en dat Hij alle dingen draagt door Zijn krachtig Woord.

Van het eerste begin van de wereld af is de Zoon gestadig aan het werk geweest met de Vader: Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook (Joh. 5 : 17)". Calvin noemt daarom de eeuwige Zoon van God "de Bronwel van alle Godsspreken". Het scheppende spreken van de Vader zowel als Zijn openbaringen aan de profeten, het vloeit alles voort uit de Zoon als uit een volle krachtbron van leven. Dit Woord of deze Zoon was bij God, ja, het Woord was God, zo schrijft de apostel Johannes. Dit was in den beginne bij God (Joh. 1 : 1, 2). In den beginne: die woorden herinneren ons aan de schepping maar we moeten nog verder terug. Christus is ook de wijsheid waarvan Salomo gewaagt in Zijn spreken. In Spreuken 8 hoort Calvin de stem van Gods Zoon als de éeuwige Wijsheid Gods." De Heere bezat Mij in het begin van Zijn weg, voor Zijn werken, van toen aan. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest. Ik was geboren als de afgronden nog niet waren".

En hoe heerlijk zingt de dichter van psalm 45 niet van de Godheid van de Gezalfde in vers 7: Uw troon, o God, is eeuwig en altoos. Terecht vraagt Calvin ons af of er ooit een éeuwige troon is opgericht voor een aards koning? Is er ooit een koning Góð genoemd? Overigens blijkt dat Calvin in zijn tijd een diepgaand verschil van mening had met Joodse exegeten. Zij willen niet weten van de Godheid van Jezus van Nazareth. Zij vertalen psalm 45 : 7 daarom ook anders: "Uw troon van God" of "Uw goddelijke troon". Terecht merkt Calvin op dat in het Oude Testament de naam Elohim, God, soms iets groots of iets geweldigs moet uitdrukken. Zo wordt bijvoorbeeld in Jona 3 : 3 de grote stad Nineve een stad Gods genoemd. Een stad van Elohim een stad van God. Deze omschrijving wijst niet op de Godsvrucht van Nineve, maar op haar grootheid. Zoals God zelf groot is. Mar afgezien van het feit of die Messias van Psalm 45 nu zelf God genoemd wordt, men kan niet ontkennen, dat er toch geschreven staat: Uw troon is eeuwig en altoos. Deze Koning wordt dus duidelijk een eeuwig heerser genoemd. Wij lezen daarom ook in het opschrift van de Dordtse kanttekenars: Een uitnemend profetisch bruiloftslied, bij gelegenheid van het huwelijk van Salomo, met Farao's dochter, gedicht over het geestelijk huwelijk van de Bruidgom Jezus Christus met Zijn Bruid, de algemene

kerk der heidenen en Joden". In overeenstemming met Calvin lezen dus ook de theologen van Dordrecht psalm 45 als een profetie van de eeuwige regering van Christus. Zelf heeft Hij gezegd: Het zijn de Schriften die van Mij getuigen.

Tot nu toe snijden Joodse exegeten elke gedachte van de Godheid van de Messias af. Tot nog toe hebben hun eigen Schriften hen nog niet kunnen overtuigen.

Hoewel hun de Woorden Gods zijn toegetrouwd. Maar als God de bedekking van hun aangezicht zal wegnemen, zullen de Joden dit mysterie ten langen leste erkennen. Er is hoop voor in de Bijbel.

Voorts: Christus is volgens Jesaja 9 : 5 de sterke Góð en de Vader der Eéwigheid. Zijn naam is Immanuel d.i. Góð met ons. Jeremia (23 : 1) noemt Davids grote Zoon de Spruit van David: de HEERE, Onze Gerechtigheid. Hier draagt de toekomstige Messias de wezenlijke en allergrootste naam van God: Jahweh "want daar de Joden zelf leerden dat de andere namen Gods niets anders zijn dan bijnamen, maar dat alléén deze (Jehova) die volgens hen niet uitgesproken mag worden een wezenlijke naam is om zijn Wezen uit te drukken, maken wij daaruit op, de Zoon is de enige en eeuwige God".

En om niet meer te noemen: in de Engel des HEEREN, (Richteren 6 : 7, 13) die aan Manach en zijn vrouw verschijnt, ziet Calvin met andere 'rechtzinnige leraars der kerk' de Persoon van de Middelaar, die later genoemd zal worden: Jezus Christus. "Juist echter en verstandig hebben de rechtzinnige leraars der kerk deze uitlegging gegeven, dat die voornaamste Engel het Woord Gods is, dat reeds toen als in een voorspel het ambt van Middelaar begon waar te nemen.

Want al was het (Woord) nog niet bekleed met vlees, zo daalde Het toch neer als tussen persoon om op vertrouwelijke wijze tot de gelovigen te naderen". Christus werk in het Oude Testament: een veelbelovend "voorspel" dus op de volheid des tijds. Die er meer van wil weten, moet ook maar eens lezen de preken van dr. H.F. Kohlbrugge over Ps. 45. Het is een bevel van Christus de Schriften te onderzoeken. Zij getuigen van Hem in Zijn Goddelijke majesteit, maar ook in Zijn neerbuijgende zondaarsliefde. Die Hem in het Nieuwe Testament ontdekt, komt Hem in het Oude Testament ook tegen. En zo mocht de christelijke kerk ook met vurig verlangen uitzien naar de dag waarop het Oude Testament voor Israël mag opengaan. Want in de veelheid van Zijn onderdanen ligt des Konings heerlijkheid. Maar dat geldt ook zeer persoonlijk. Genade staat naar de kennis en de opwas in de kennis van de eeuwige Koning, de enige Hogepriester en de allerhoogste Profeet. Want het is het eeuwige leven Hem te kennen. Buiten Jezus, de eeuwige natuurlijke Zoon van God, is geen leven maar een eeuwig zielsverderf. En een gods-dienst zonder Christus is geen dienst aan God.

*Wordt vervolgd D.V.
L.W. van der Meij V.D.M.*

Staande blijven? Niet zonder wapenrusting! 1.

Ik wil eerst een gedeelte lezen uit Hebreeën 10 en dan een klein gedeelte uit Efeze 6, omdat het daarin gaat om de wapenrusting. Dat is de uitdrukking die ook in het thema van deze bezinningsdag naar voren komt. Schriftlezing: Hebreeën 10 : 32-39, Efeze 6 : 10-18.

Wij hebben een gedeelte gelzen uit de brief aan de Hebreeën, hoofdstuk 10, waarin de strijd van de gelovigen wordt besproken. In Hebreeën 10 komen wij een onverdraagzame samenleving tegen. Een samenleving die licht en spot met de christenen: Gij zijt, door smaadheid en verdrukking een schouwspel geworden. We zeggen tegenwoordig ook wel eens: de christenen zijn een gediscrimineerde minderheid. En wat was nu de houding van die mensen tegenover deze spot en verachting? Wel, dat was de houding die de apostel aanprijst, n.l. van het geloof. In Hebreeën 11 vers 6 staat, dat het gelooft dat God is en dat Hij een Beloner is van degenen die Hem zoeken. En vanuit deze geloofsweten-

schap konden de christenen, de Hebreeën staande blijven, ook temidden van de verdrukking en de bespottung. Vandaar dat we in Hebreeën 10 vers 34 lezen: Gij hebt de roving van uw goederen met blijdschap aangenomen, wetende, dat Gij hebt in uzelf (ze waren wedergeboren tot een levende Hoop) een beter en blijvend goed in de hemelen. Jullie hebben eindexamen gedaan en ik hoop dat het voor jullie allemaal tot een goed resultaat heeft mogen leiden. Er komt een onbekend terrein voor ons open te liggen. Maar de weg die wij hebben te gaan is heel eenvoudig gezegd niet anders dan die van de Hebreeënbrief, waar gesproken wordt over een geloofsweg. En waar ons nu door Gods genade dat geloof wordt geschonken, daar gaat dat gepaard met verdraagzaamheid, maar ook zelfs met blijdschap. "Gij hebt de roving van uw goederen met blijdschap aangenomen". In zekere zin zou je kunnen zeggen, dat de christenen uit de Herbeënbrief geen wapenrusting hadden, dat wil zeggen geen zichtbare wapenrusting. Zij hadden geen middelen om zich tegen de omgeving te verdedigen. Ze hadden alleen een onzichtbare wapenrusting, een geloof-suitrusting, ontvangen door de genade van de Heilige Geest. En daarom was er toch blijdschap en daarom toch ook hoop. Het waren mensen die geleerd hadden wat het was om de lendenen te omgorden met de waarheid van het Woord. Ze wisten wat het was om het schild des geloofs aan te nemen. Ze wisten wat het was om met dat schild des geloofs al de vurige pijlen van de boze uit te blussen en ze wisten wat het inhield om uiterust te worden met de helm van de zaligheid, dat is de hoop die hen ook in die tijd van verdrukking beschermde.

Onze samenleving is er niet op vooruit gegaan vergeleken bij de tijd van de Hebreeën, bijna 2000 jaar geleden.

Je zult het merken wanneer je het beschermde milieu gaat verlaten. Wij zien het altijd nog als een privilege, als een voorrecht, dat we mogen opgroeien, dat we onderwezen mogen worden in een klimaat, waar de Heere en waar de vreze Gods en de ware wijsheid toch altijd nog in het middelpunt staan. Maar dat gaat ook binnenkort voor jullie veranderen. We zullen in de brede samenleving door het volgen van een hogere beroepsopleiding of door het krijgen van een baan, gaan merken dat de wereld groter is dan de gereformeerde gezindte. Ik neem aan dat je dat inmiddels toch wel ontdekt zult hebben. We zullen ongetwijfeld stuiten op veel onbegrip. Maar we zullen het ook kunnen meemaken, dat we gesmaad worden en dat we op die manier ook verdrukt worden. Jullie hebben wel eens gehoord van het proefschrift van meneer Janse van het Reformatorisch Dagblad, die vorig jaar gepromoveerd is op het boek "Bewaar het Pand". Daarin schrijft hij dat de bevindelijk gereformeerden een minderheid vormen in ons land. 't Zijn maar 200.000 mensen, waarvan het prestige niet hoog genoteerd staat. Wat dat betreft zullen we ons geen illusies moeten maken, over het begripsvermogen en de verdraagzaamheid van de grote samenleving, waar we straks meer dan tevoren mee gekonfronteerd worden. Ook voor veel kerkmensen is onze levensstijl toch altijd aanstootgevend. Ik heb ook de vorige keer, toen ik hier sprak, gewezen op de bijzondere accenten die in de prediking waaronder jullie verkeren, zij het dan in verschillende kerken, worden gelegd; de verdorvenheid van de mens, de vrijmacht van Gods verkiezing, dat we alleen door genade wedergeboren worden, dat al onze verdienstelijke werken moeten worden afgesneden, dat we voorzichtig moeten wandelen ten opzichte van de cultuur, de wereld die ons omringt. De ethische plaatsbepaling ten opzichte van abortus, homofilie, euthanasie, is ook voor heel veel kerkmensen die zich ook christen noemen niet meer acceptabel. Men onderschrijft niet datgene waarmee wij misschien in de loop van de jaren enigszins vertrouwd zijn geraakt of waar wij misschien door genade wel liefde toe hebben gekregen.

Isolement

In je toekomstige werkkring of in je studie zullen die kontakten intensiever worden. En welke houding hebben wij dan aan te nemen?

In de eerste plaats zouden we kunnen denken aan *het isolement*. We hebben zoëven gesproken over het voorrecht om in een zeker beschermd klimaat op te groeien, maar dat is dan binnenkort verleden tijd. Zeker als we het HBO gaan volgen, dat toegankelijk is voor mensen van allerlei verschillende levensbeschouwingen. De Islamiet heeft daar een even ruime plaats als de atheïst en wij zitten er tussen in. Dan kan de confrontatie, dan kan ook de strijd in de wapenrusting, waarvan we gelezen hebben, niet uitblijven. Je kunt misschien denken dat de mensen ons zullen negeren, het kan ook zijn dat ze je openlijk rekenschap vragen, waarom je dat nu eigenlijk gelooft, waarom je dat nu eigenlijk doet, waarom je je zo kleedt, waarom je je zo gedraagt, waarom je je niet met de ander als het ware verenigt en waarom je je misschien op bepaalde punten op je zelf wilt houden. Eén ding moeten we altijd goed onthouden, lieve vrienden, dat wij niet uit de wereld kunnen gaan. Wij kunnen niet zeggen: "Laat de wereld maar gaan en wij zoeken wel een apart plaatsje op deze wereld". Dat gaat niet!

Paulus heeft dat ook gezegd. We kunnen alle openlijke zondaren niet vermijden, we kunnen niet uit de wereld gaan, dat is onmogelijk. De volle wapenrusting is nodig om in die strijd staande te kunnen blijven. We moeten de strijd in en als we het isolement zouden gaan zoeken, als we de wereld maar aan de wereld over zouden geven, dan zou dat eigenlijk betekenen dat we zeggen: "Heere, ik heb geen zin in die wapenrusting en geen zin in die strijd".

Hebben we daar van nature dan wel zin in? Nee, maar die strijd moet toch wel een keer geleerd worden in ons leven. Die goede strijd des geloofs in die volle wapenrusting, midden in de tijd en in de wereld, waarin wij staan. Ik heb de vorige keer ook gewezen op de sekte van de Essenen, bij de Dode Zee, waar de resten van hun h ing zijn opgegraven. Die mensen leefden in de tijd van Johannes en in de tijd van de omwandeling van de Heere Jezus. Ze zich helemaal teruggetrokken uit die goddeloze wereld

het Jodendom, waarin het geloof van de eren en de nauwkeurige levenswandel helemaal niet meer aanwezig was. We hebben het ook gehad in de christelijke kerken. Je weet het uit de kerkgeschiedenis hoe in de loop van de eeuwen het kloosterleven al meer aantrekkingskracht ging krijgen. En men meende dat, als men zich in het kloosterleven teruggetrokken had en afgescheiden had van die grote wereld, men daardoor eigenlijk op een hoger geestelijk niveau leefde. We hebben in Canada en de VS ook altijd nog de nakomelingen van Menno Simonszoon. Er is zelfs nog een Canadees in ons midden vanmorgen, die zou het kunnen bevestigen. De Mennonieten hebben zich als het ware helemaal afgezonderd en willen nog leven en blijven leven, op de wijze waarop men 200 jaar geleden leefde. Zij rijden niet in auto's, maar ze rijden bijv. altijd nog met paard en wagen. Ze hebben hun eigen kring en men houdt zich wat dat betreft zo ver mogelijk van de wereld vandaan. Er is verzet tegen alle technische ontwikkelingen, men wil er niet mee van doen hebben. Deze beweging treft men eigenlijk in allerlei godsdiensten aan, maar dat is niet de weg van het Woord. Het is eigenlijk een heimelijke poging om de strijd te ontlopen. Een ieder blijve in de roeping, waarin hij geroepen is. Je moet je niet afzonderen, je moet je niet boven de wereld verheffen, maar je moet vragen om de genade om met die ootmoed bekleed te worden, waardoor we de wereld zelfs nog voor ons zouden kunnen winnen. De wapenrusting aantrekken door genade, dat betekent maar niet dat we er op los slaan en dat we vanuit een ivoeren toren onze pijlen afschieten op de wereld, omdat het toch maar de wereld is en omdat wij het beter getroffen hebben. "Weest met ootmoedigheid bekleed, want God weerstaat de hovaardige (de hoogmoedige), maar de nederige geeft hij genade", zegt het Woord bij monde van de apostel Petrus. Paulus vraagt in Romeinen 3 vers 9: "Zijn wij uitnemender (zijn wij beter?) Ganselijk niet, want we hebben tevoren beschuldigd beiden Joden en Grieken, dat zij allen onder de

zonde zijn". De wapenrusting aan doen door het geloof, door de wederbarende genade, betekent niet dat we ons zouden moeten gaan verheffen, integendeel, dat we in ootmoed in die wapenrusting zouden wandelen. Dan heb je ook begrip voor de wereld. Dan heb je begrip voor mensen die niet aan God of Zijn dienst willen doen, want dan ontdek je dezelfde beweging, de beweging van God af, in je eigen ziel. En als je eerlijk geworden bent, gemaakt bent voor God, door God, dan zeg je: "Heere, ik heb ook zo'n hart. Ik ben eigenlijk diep in mijn hart ook een atheïst, een mens die met God gebroken heeft". Ja, die met God gebroken heeft, maar die ook telkens weer opnieuw in de concrete beslissingen van m'n leven buiten God om wil werken. Dan krijg je er begrip voor. Paulus schrijft: het vlees (dat is ons hele natuurlijke bestaan) onderwerpt zich aan de wet van God niet, maar het kan ook niet. Daar is almachtige genade voor nodig om de mens uit die gevangenschap te bevrijden. En als je dat mag gaan verstaan in je leven, daar hoeft je echt niet oud voor te wezen, God werkt toch bijzonder in jonge mensen, dan gaan we zien dat ik een deel van de wereld ben en dat ik de wereld eigenlijk ook in m'n hart meedraag. Dan sta je in de wapenrusting, maar sta je niet in een toren om van daaruit op de wereld te schieten, maar ga je uit in de kracht Gods om te trachten die wereld te winnen voor datzelfde geheim, wat de Heere aan ons eigen hart heeft willen openbaren. Ik heb de vorige keer ook gewezen op de uitspraak van de heer Den Uyl, die gezegd heeft: "Die mensen denken dat ze beter zijn". Zou hij misschien op een bepaald punt gelijk hebben? Dan heeft hij niet de echte christenen leren kennen, want dan zou hij geweten hebben, dat die zich nou echt niet zoveel beter voelen dan een ander. Maar dat is misschien toch vaak de uiterlijke openbaring van de kerk naar de wereld toe, dat we zeggen: "Ja we zijn toch eigenlijk nog net een beetje beter". Doen we dan niet beter? Absoluut, als we Gods Woord na zoeken te leven en als we de prediking bij zoeken te wonen, dan doe je beter, maar als je goed luistert naar die prediking dan kom je er juist door die prediking achter, dat je niet beter bent. Daarom niet afzonderen, niet er boven gaan staan, niet in een trotse geestelijke hoogmoed jezelf verheffen boven de wereld.

Wordt vervolgd D.V.
L.W. van der Meij V.D.M.

Voorlichtingsbijeenkomst

Het bestuur van de Stichting voor Speciaal Onderwijs op Reformatorische Grondslag in de regio Zuid-Holland Zuid deelt mede, dat de in aanbouw zijnde school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs aan moeilijk lerende kinderen (MLK en VSO-MLK), met een afdeling voor onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK), omstreeks januari 1987 geopend zal kunnen worden. Op D.V. zaterdagmiddag 14 juni 1986 zal in de Rehobothschool aan de Dorpsstraat 184 in Barendrecht om 14.00 uur een voorlichtingsbijeenkomst worden gehouden.

Ouders die voor hun kind belangstelling hebben voor dit onderwijs worden hiermede uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen of kunnen contact opnemen met de secretaris van het bestuur, de heer T. Nieuwland, Uranuslaan 1, 3318 EV Dordrecht, tel. nr. 078 - 184477.

Voor de jeugd

Nehemia 14

Beste jongelui!

"Toen geschiedde het in de maand Nisan, in het twintigste jaar van de koning Arthahsasta, als er wijn voor zijn aangezicht was, dat ik de wijn op nam en gaf hem aan de koning. Nu was ik nooit treurig geweest voor zijn aangezicht."

Neh. 2 : 1.

Wij hebben de vorige keer geprobeerd een blik te slaan in het zieleleven van Nehemia. We hebben eigenlijk maar net om het hoekje gekeken. Daar is natuurlijk veel meer gebeurd, dan wij hebben geschreven. Want jul-

Hij weten nog wel, dat de koning op de burgt Susan niet aanwezig was. Vier maanden was hij al weg. Kontakt was niet mogelijk. En wat kan er in vier maanden allemaal niet gebeuren? De gedachten van een mens staan nooit stil. Dus ook bij Nehemia niet. Elke dag stond het verhaal van zijn broer Hanani en de anderen levensgroot voor zijn aangezicht. De ellende was groot. En de oorzaak was hem door de Heilige Geest ontdekt. Op de bodem van alle vragen die zijn ziel bestormden, lag de schuld van het volk. Ook de schuld van Nehemia. Hij ging daar onder gebukt. Het was zelfs af te lezen van zijn gezicht. Want dat was droevig gesteld.

Zo gaat dat, als je door de Heilige Geest met je schuld bekend gemaakt wordt. Dan huppel je daar zo maar niet overheen. Zo doet men dat tegenwoordig. En dan niet alleen in de zogenaamde lichte kringen, waar alles mag. Doch je komt dat ook in de zware kringen tegen, waar zo ongeveer alles verboden is. Men praat dan wel over schuld. Doch het is meestal de schuld van een ander, waar men het zo druk mee heeft. De mens is erg arglistig en de duivel niet minder. Je mag gerust van hem over schuld praten. En al wordt het dan niet met zo veel woorden gezegd, je blijft met je eigen schuld buiten schot. Je bent zelf toch altijd nog wel een beetje beter dan een ander, al zeg je met je mond dat je niet beter bent. Doch als dit beleving in het hart wordt, dan kun je er niet meer zo vlot over spreken. Dan drukt het je ter neer. Mijn ziel, gans neergebogen, Schrikt voor Uw heilig' ogen, In deze jammerstaat. Hoe lang moet ik nog klagen, Hoe lang Uw gramschap dragen, O God, mijn Toeverlaat.

Van dag tot dag vermenigvuldigden zich de gedachten van Nehemia. Niet alles komt ineens naar boven. Maar in vier maanden komt er heel wat naar boven. Nehemia wist ook dat de koning dertien jaar geleden al bevel gegeven had om Jeruzalem te herbouwen. En als hij dan zou moeten horen dat het daar nog steeds een puinhoop was, hoe zou dat dan vallen? De koning kon dan wel kwaad worden. Hij kende zijn heer. Die heidense koningen namen het met het leven van hun onderdanen niet zo nauw. Er behoefde

maar heel weinig te gebeuren of je was het kind van de rekening. Hij kon dan zijn ontslag wel krijgen. Wat kan een mens allemaal niet door zijn hoofd halen. Geestelijke zorgen, zielezorgen, gaan niet zelden gepaard met natuurlijke zorgen. Gelijk lichaam en ziel aan elkaar verbonden zijn, zo is het ook met het natuurlijke en geestelijke leven. Het een beïnvloedt het ander. Geestelijke zorgen hebben dan z'n uitwerking op het lichaam. En natuurlijke zorgen drukken de geest neer. Gelukkig als je met al je zorgen een toevlucht bij God mag kennen. Zo was het tenslotte bij Nehemia. Ook bij jullie? Al is dan het leven moeilijk, en al word je door niemand begrepen, je hart te kunnen luchten bij God, geeft dan wel eens verlichting van de last die men dragen moet.

Wat men echter vandaag kwijt is, dat komt morgen weer terug. Ik bedoel: Een mens is geestelijk lang niet altijd eender gesteld. Het geloofsleven is een leven van op en neer. Een vloed is het kenmerk van levend water. Stilstaand water is dood water. Die uitdrukking zal jullie ook wel bekend zijn. Je kunt uit het natuurlijke leven veel leren. Geef je ogen maar goed de kost.

Na vier maanden is de koning teruggekeerd op de burg. Alles komt daar weer in beweging. Zo gaat dat nu eenmaal in een paleis. Er wordt een feest gevierd. Ter gelegenheid waarvan, staat er niet bij. Men deed dat maar als het uit kwam. Het was niet alleen ter gelegenheid van een verjaardag, of iets dergelijks. Die heidense vorsten kwamen graag groot voor de dag. Men nodigde dan z'n soortgenoten. Alles wat "groot" was werd uitgenodigd. Want feest vieren in je eentje gaat natuurlijk ook moeilijk. Je moet het gezamenlijk doen. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd. Dat is een oud spreekwoord, dat nu nog wel gebruikt wordt, en dat men vroeger ook kende.

Als men feest viert dan drinkt men geen kanariewijn. Misschien vraagt deze of gepe, wat is dat voor een soort wijn? Nu dat is heel

gewoon water. Men dronk dan echte wijn. Wijn die gegist was en waarvan men dronken kon worden. Men werd dat ook op de duur. Want de hofregels waren dat men niemand dwingen kon om veel of weinig te gebruiken, doch als men het zo maar ingeschonken kreeg, dan liet men het niet gauw passeren. In de feestzaal zat de koning in statiegewaad, op de eerste plaats. En de koningin zat er naast. Zo staat dat in vers zes. De koningen pronkten graag met hun vrouwen. Jullie kunnen dat weten uit de geschiedenis van Esther. Vrouwelijk schoon is altijd aantrekkelijk. Op zichzelf zit daar natuurlijk geen kwaad in. God heeft de vrouw vrouwelijk geschapen. Doch het kwaad zit in het hart van de mens. Wanneer vrouwen begeerlijk gepresenteerd worden in het publiek, dan trekt dat de aandacht. En dan blijven de gedachten niet altijd zuiver. Zouden zij ooit wel zuiver blijven? Ik vraag het maar! Een mens is ook ten deze maar een mens. Het zien van de verboden vrucht, bracht uiteindelijk Eva en Adam tot de val. Het zien van een schone vrouw bracht ook David tot de val. En hoevelen voor en na hem zijn niet in dezelfde kuil terecht gekomen? De duivel kent het hart van de mens. Hij weet de zwakke plekken heel goed. En dan is de begeerlijkheid een poort waardoor al velen zijn gegaan naar het eeuwige verderf. Gelukkig als daar de ogen voor open gaan. Dan is er voor de schuld die er op dit terrein ligt, ook vergeving. Bij God is veel vergeving, voor een ieder die zijn zonden belijdt en laat. En waarmede zal dan de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij dat houdt naar Uw woord. Zo staat het in psalm 119. Och, dat mijn wegen gericht werden, om Uwe inzettingen te bewaren. Dat is een bede uit die zelfde psalm, die wel dagelijks gebeden mag worden.

Terwijl in het koninklijke paleis alles in een feestelijke stemming verkeert, moet Nehemia zijn werk verrichten. Hij was des konings schenker. Hij moest de koning zelf bedienen. Hij moest iedere keer met "de fles" voor het aangezicht van de koning verschijnen. Ik schrijf met "de fles". In werkelijkheid zal het wel een gouden kan geweest zijn. Want in koninklijke hoven gaat er alles natuurlijk koninklijk naar toe.

Wanneer ik dan toch over "de fles" spreek, doe ik dat niet zonder reden. Want die uitdrukking is tegenwoordig nog al gangbaar. Moet je nog wat uit "de fles"? Zit er nog wat onder "de kurk"? Heb je nog wat in "de fles"? zijn uitdrukkingen die in de gewone huizen heel goed begrepen worden, en ik geloof dat er wel eens te veel naar gegrepen wordt. Laten we daarom erg voorzichtig zijn met "de fles". Want daar zijn al heel wat mensen in verdrongen. Hoe kun je nu in een fles verdrinken? Ik dacht dat mijn lezers wel bijdehand genoeg zijn, om te begrijpen wat ik bedoel. We laten daarom voor ditmaal "de fles" maar staan. Als ik het zo schrijf, zal dat ook wel duidelijk zijn.

Als Nehemia in de feestzaal verscheen, waar alles er vrolijk naar toe ging, kon men daar niet met een treurig aangezicht verschijnen. Dat werd gewoon niet geduld. Het staat trouwens niet ook. Een feest is nu eenmaal geen begrafenis. Wie op een begrafenis de lachspieren in beweging zoekt te brengen, valt uit de toon. Wie op een feest een treurig gezicht zet, valt evenzeer uit de toon. Nehemia kende ook ten deze de regels. "Nu was ik nooit treurig geweest voor zijn aangezicht". Nehemia zag er dus altijd opgewekt uit, wanneer hij met het nodige voor de koning kwam. Zo hoorde het en zo wilde de koning het. Doch als je van binnen droevig gesteld bent, kun je dat naar buiten niet altijd verbergen. Je kunt wel doen alsof . . . !

En dat gebeurt ook niet weinig. Men probeert dan opgeruimd te doen, terwijl het toch niet gaat. Het is niet echt. Het is dan eigenlijk echt komedie. En dat wordt er in de wereld veel gespeeld. Men probeert vreugde te schepen in het leven, terwijl men van binnen wel janken kan. En dat kun je op de duur toch niet verbergen. Vroeg of laat komt het voor de dag. Je kunt je dan niet meer groot houden voor de mensen. Zo was het ook met Nehemia. Zijn kleding was wel aangepast, maar zijn gelaat was de spiegel van zijn ziel. Dat stond helemaal niet vrolijk. ■

Wat is het een voorrecht vrienden, als je jezelf voor mensen groot moet houden, dat dit voor God niet hoeft. Hij is de Koning der koningen. Voor Hem mag je verschijnen zo als je bent. Het behaagt Hem zelfs als je droevig gesteld bent omdat je Zijn aangezicht niet in gunst tot je gewend ziet. Hij weet dan precies wat er van binnen aan de hand is, en wil dat je Hem dat ook verteld. Daar gaan we de volgende keer nog wel even op door. Inmiddels verblijf ik weer als jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

De achterkant van geloven.

onder redactie van Dr. T.G.I.M. Andree e.a.
Uitgeverij Dekker & Van de Vegt,
Fransestraat 30, 6524 JC Nijmegen

Dit boek bevat verslagen van gesprekken met twaalf min of meer bekende personen, n.l. Mr. W. Aantjes, Dr. H. Berkhof, Dr. F. Flesseman-Van Leer, Prof. Dr. Catharina J.M. Halkes, Dr. A.H. van den Heuvel, Freek de Jonge, Pater Drs. W. Kotte, J.G. Kraaijeveld-Wouters, Mgr. Drs. J.B. Niënhaus, Huub Oosterhuis, Wies Stael-Merkx en Prof. Dr. J. Visser.

Het boek gaat over geloof en geloofsbeleving. In een inleidend hoofdstuk wordt een verantwoording gegeven, in een slothoofdstuk een nabeschouwing.

Twaalf Nederlanders, aldus lezen we op de achterzijde van de omslag, - vrouwen en mannen, onder meer bekend door hun christelijk-gelovig engagement - vertellen over hun leven, speciaal over de rol en de betekenis van 'geloven' daarin. Zij werden daartoe uitgenodigd en gestimuleerd door een gesprekspartner die samen met de ondervraagde op onderzoek uitgaat, hetgeen voor beiden verrassende resultaten oplevert. Op deze manier komt de lezer in aanraking met die kant van het christelijk geloven die meestal verborgen blijft voor de buitenwereld. De deelnemers vertellen niet zomaar hun verhaal, zij doen dat in het kader van een onderzoek naar geloofsoverdracht dat aan de Rijksuniversiteit van Utrecht wordt uitgevoerd door de redacteurs van dit boek.

We hebben dit boek met aandacht gelezen, niet omdat we met de ondervraagden een van gevoelen zijn, maar omdat het ons laat zien hoe weinig er in het algemeen van de waarheden van het christelijk geloof is overgeleverd en dat vinden we bedroevend. Wanneer we de opvattingen van de ondervraagden toetsen aan Gods Woord - en dat moeten we toch doen - is er niet één ondervraagde bij, wiens of wier gevoelens en uitspraken in overeenstemming zijn met de Heilige Schrift. We weten uit Gods Woord, dat er velen verleid zullen worden tot allerlei dwalingen, maar ook dat de Heere regeert en tot het einde toe zal blijven arbeiden in het zaligmaken van zondaren. Hij begiftigt met een waar zaligmakend geloof en dat geloof zal eens verwisseld worden in aanschouwen. Het boek telt 201 blz. en kost als paperback f 19,50.

B.

Letterplank door J. Nootenboom.

Uitgave van Lindenberg's boekhandel,
Postbus 4209, 3006 AE Rotterdam.

Dit boekje van 64 blz. bevat een handreiking bij het lezen van boeken in oude druk en is op idee van P. Lindenberg samengesteld door J. Nootenboom, die als antiquaar werkzaam is bij bovengenoemde boekhandel.

Op de achterzijde van het boekje vinden we doel en inhoud weergegeven. We lezen daar: In vroeger dagen was een letterplank een hulpmiddel bij het leesonderwijs, waarmee men op een speelse manier de kunst van het lezen zich kon eigen maken. Leerden ouderen het lezen van oude druk op school, de jongeren missen die omgang met de gotische letter. Anderen ontbreekt de vereiste vaardigheid. Toch vraagt het lezen van oude druk weinig inspanning. Met *Letterplank* als hulpmiddel is door enige oefening het lezen van boeken in de gotische letter gemakkelijk onder de knie te krijgen. Na een kort over-

zicht van het ontstaan en gebruik van het gotisch schrift volgen vijf lees oefeningen. Daarna volgt een aantal fragmenten van gedrukte boeken in de gotische letter uit de periode 1477-1872, aan de hand waarvan de ontwikkeling van de gotische letter op de voet wordt gevolgd.

Er zijn nog boeken van oude schrijvers in omloop in oude druk. Daarom is het goed, dat deze boeken toegankelijk blijven voor tegenwoordige en toekomstige geslachten. Dit boekje is daartoe een voortreffelijk hulpmiddel. Wanneer men zich een beetje inspant is het heel goed mogelijk om boeken in gotische letter te (leren) lezen.

Daarom kunnen we dit boekje van harte aanbevelen. Het kost genaaid, geïllustreerd f 12,50.

B.

De Civitate, verenigingsblad van de C.S.F.R.

Het gaat om no. 6 van jaargang 36, een themanummer over geloofsoverdracht. Dit thema wordt vanuit verschillende invalshoeken aan de orde gesteld. Het vraagt de aandacht op de zomerconferentie van 30 juni tot 4 juli a.s. in het gebouw van de Reformatorische Bijbelschool te Zeist.

Het is goed dat deze zaak de aandacht heeft. De aanduiding *geloofsoverdracht* vinden we wel wat vreemd. Het geloof is uit het gehoor en het gehoor door het Woord Gods. We mogen nooit vergeten dat de Heilige Geest het geloof werkt. Het zou een grote zegen zijn wanneer de conferentiegangers ieder voor zich van de noodzaak van de zaligmakende bediening van Gods Geest voor eigen leven en voor anderen recht beseften. Dit is een zaak die ook in onze tijd waarin velen de kerk de rug toekeren niet mag worden vergeten.

Dit nummer is te bestellen door storting van f 8,80 (incl. porto) op gironummer 3073492 ten name van Fiscus De Civitate te Delft, onder vermelding van 'Themanummer Geloofsoverdracht'.

B.

Boeken van Kool b.v.

postbus 177, 3900 AD Veenendaal,
tel. 08385-13978

1. Achtervolgd door de vijand door J. van Reenen.

De kern van de in dit boek voorkomende gebeurtenissen uit de laatste wereldoorlog berust op waarheid. Joden worden verborgen. Ze worden gezocht. Er vinden huiszoekingen plaats. Er is verraad in het spel. Enz. Jongeren en ouderen zullen naar zo'n boek grijpen. Vele ouderen weten zich nog wel te herinneren de bange dagen van toen. Het boek telt 159 blz. en kost gebonden f 16,95.

2. Niet doen, Felicia door Truus Bunt-Van Vulpen.

Dit is een aardig boek voor meisjes van 10 tot 13 jaar. Felicia is erg jaloers en ze maakt het voor zichzelf en voor anderen moeilijk. Ze maakt allerlei mee wat haar tot lering strekt en ook voor de lezers van dit boek nuttig is. Het boek telt 116 blz. en kost gebonden f 12,95.

B.

KANOUSKY de jeugdige Indiaan

6. De gekochte Bijbel.

"Onderzoekt de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben, en die zijn het die van Mij getuigen".

Johannes 5 : 39.

Er was nu een heel jaar voorbij gegaan sinds Jozef naar de stad was geweest, maar nu zou hij er weer heengaan. Toen Jozef zou vertrekken, gaf Kanousky de uitdrukkelijke wens te kennen met Jozef mee te mogen gaan. Hij dacht, dat hij waarschijnlijk in de stad meer zou horen over het ernstige onderwerp dat zijn gedachten de laatste twaalf maanden zo in beslag had genomen. Aan zijn verzoek werd voldaan, met een vreugdevol en toch bevend hart, sprong hij op het paard dat hem naar de stad zou rijden.

's Zondags ging hij, zoals hij zich had voor-

genomen, naar de kapel waar hij ook eerder was geweest. Hier werd zijn gemoed afwisselend geslingerd tussen hoop en vrees. Het ene ogenblik hoopte hij dat hij meer van God zou horen, en dan was hij weer bevreesd dat die kennis de toestand van zijn hart nog erger zou maken dan die reeds was. Dezelfde dominee preekte die het vorige jaar zoveel gezegd had om hem te beroeren. Toen de dominee bad, was daarin iets dat Kanousky bijzonder trof. Het was dit: "Of de Heere door Zijn genade een omdolende zondaar in die plaats wilde brengen, en dat zij die in hun hart verontrust en beroerd waren, die hemelse vrede mochten ontvangen die niemand van hem kon wegnemen. Toen de Indiaan deze woorden hoorde, riep hij uit, met luide stem, zodat velen hem konden horen: "Dat ben ik, ik ben een omzwervende zondaar, ik heb troost nodig". Zij die hem deze woorden zo duidelijk hoorden spreken, keken naar hem en merkten aan zijn kleding, dat hij een vreemdeling was. Zij zeiden niets tegen hem, ze dachten niet dat hij de dienst wilde verstoren, maar dat hij slechts zijn gevoelens tot uitdrukking had gebracht. Daarna begon de dominee zijn preek over deze woorden: "Die tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen". In de loop van de preek sprak hij veel over de goedheid Gods in het zenden van Zijn Zoon om een Zaligmaker te zijn voor zondaren, en zei, dat, hoe goddeloos mensen ook geweest waren, als zij verwaardigd werden Christus' uitnodiging aan te nemen, God hen zeker genadig zou zijn.

Kanousky luisterde met groot genoegen naar al deze dingen. Toen de preek was afgelopen en de mensen weg gingen, vroeg hij gretig wanneer de dominee weer zou preken. Iemand zei hem, dat er die dag nog een andere dienst in de kapel zou zijn. Hij liet dan niet na ook die bij te wonen.

Gedurende de dag had hij genoeg begrepen om er in bevestigd te worden dat hij een zondaar was, zoals hij zichzelf gevoeld had te zijn. Maar ook dat Gods Zoon, Jezus Christus, een Zaligmaker was, en dat Gods genade gezocht moest worden door Jezus Christus. Kanousky bleef een hele maand in de stad, omdat Jozef veel zaken te regelen had. Hij ondervond dat Kanousky daarin zeer nuttig voor hem was. Kanousky ging 's zondags twee keer naar de kapel. Hij verlangde zeer eens met de dominee te spreken voordat hij de stad verliet, maar hij was bang hem te bezoeken. Hij kende niemand die hij eens kon vertellen, wat er in zijn hart had plaats gegrepen. Hij was, terwijl hij in de stad verbleef, zeer verbonden aan de kinderen van het huis, waar hij en Jozef logeerden. Deze kinderen, die veel, van hem hielden, waren er in geslaagd hem de letters van het alfabeth en een paar makkelijke woorden te leren lezen. Voor dat hij vertrok, wilde hij nog een boek kopen, dus ging hij naar de boekwinkel en vroeg om een boek. De winkelier vroeg hem natuurlijk welke hij wilde hebben. Hij antwoordde, dat hij graag hetzelfde boek wilde hebben, als waar de dominee uit de kapel uit las. De man, die ook godsdienstig was en hem daarom dadelijk begreep, verkocht hem nu een Bijbel en gaf hem een paar makkelijke traktaten als een presentje. Kanousky bedankte de eigenaar en verliet heel blij de boekwinkel. Niet lang daarna was hij op weg naar huis.

Stationssingel 50
Tel. 08385 - 13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

WESTKAPELLE TE HUUR

Vakantiehuis en luxe stacaravan op zeer mooi en rustig plekje op boerderij bij het strand.
Telefoon 01187 - 1441

■ Ga er in 't voorjaar even uit. U zoekt uw eigen, huiselijke sfeer, zonder T.V.?
Bel pension "REPOS AILLEURS" te Driebergen, dicht bij kerk en bos.
Tel. 03438 - 12466.

Wel eens op
TEXEL
geweest?
Beslist de moeite waard.
Bos, duinen, zee, vogel-
broedplaatsen,
visgelegenheden, etc.,
en ... rust.
U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor
groot en klein.
Prijzen v.a. f 285,- p.w.
Of u kunt kiezen voor
een bungalow met alle
komfort of sta-caravan.
Voor 60-plussers
speciale voor- en
naseizoenprijzen.
Vraag vrijblijvend onze
kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.

U bent hartelijk welkom
in ons gezellige pension
op de Veluwe: huiselijke
en toch vakkundige vol-
ledige verzorging met
als prima bekend staan-
de keukens; geen radio
en t.v.; zondag eerb., we
hebben geen hinderlijke
muziek; wel een fijn
tweeklaviers orgel enz.

Het gehele jaar geopen-
d.

HOTEL - PENSION

'IRENE'

Fam. Bostelaar
ELSPEET

tel. 05779 - 1236

SNEL AFVALLEN?

Dat is ongezonder.
Verstandiger is het op
de veilige natuurlijke
methode met onze
plantaardige
vermageringstabletjes
Bovendien hét natuur-
lijke middel om
verstopping te voor-
komen!
Kuur voor een maand
f 20,-.

DROGISTERIJ

SIKKING

Barvoetestraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgiro 190609.

KERKBOW OOSTKAPELLE

De kerkeraad der Ger. Gem. Oostkapelle vraagt

GELD TER LEEN OP SCHULDBEKENTENIS

voor financiering nieuw te bouwen kerk. De kerk moet ruim opgesteld worden in verband met het vele kerkbezoek in de zomermaanden, en daardoor ook meerdere kosten met zich meebrengt.

Wij vragen om uw hulp, en houden ons aanbevelen voor giften, leningen met en zonder rente. Na ontvangst van het bedrag wordt u direkt de schuldbekentenis toegezonden.

Ons gironummer 3442977 en ons banknummer 650647513, Ned. Middenstandsspaarbank Diemen, agentschap Oostkapelle. Beide nummers t.n.v. Bouwfonds Ger. Gem. Oostkapelle.

Graag geven wij u inlichtingen.
Telefoon 01188 - 1955.

DE PENNINGMEESTER,
P. DE VISSER,
OUD DOMBURGSEWEG 4,
OOSTKAPELLE.

VOOR SLECHTZIENDEN

De eerste bijbeluitgave van de GBS in grote letter, het boek der Psalmen (zuivere Statenvertaling) wordt D.V. met andere bijbelboeken vervolgd.

Ook het Psalmboek naar de berijming van 1773 in grote letter is thans beschikbaar.

Boek der Psalmen, onbe-
rijmd, 19,5 x 30 cm f 29,75

Psalmboek, berijmd,
18,5 x 28 cm f 39,50

Te bestellen bij de boek-
handel of de

**GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING**

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT